

KIS-732 – A-zivout un nebeut termenoù eus *A Glossary of Cornish Sea-Words*, gant R. Morton Nance

[Imbourc'h renet gant Alan E. AR BERR e ser e genlabour gant Gab CHEREL war dermeneg ar mor hag ar bageal. Trugarekaat a reomp an Dr Ken GEORGE evit an alioù en deus roet war grefen 'zo.]

(AAB – 05-08 01)

A Glossary of Cornish Sea-Words, gant Robert MORTON NANCE (1873-1959), a zeuas e goulou e 1963 dre aked ar *Federation of Old Cornwall Societies*. Al labour oa echu koulz lavarout abaoe 1920, nemet biskoazh ne voe NANCE en e vev, dre abegoù diseurt, evit ober war-dro an embann. An termenoù bodet amañ a voe dastumet enta e derou an 20^t kantved a-hed aod Kernev Veur etre Newquay ha Perranporth, a-douez parlantoù ar besketaerion. An aozer a veneg an askenadoù klevet gantañ a borzh da borzh hag ar c'hemeradurioù disheñvel roet hervez al lec'hioù d'an hevelep ger. Goude 1920 e talc'has da resisaat ha da reizhañ e c'heriaoueg a voe, kent mont d'ar moulañ, arsellet ha burutellet gant pevar arbennigour war, a-getep : ar merdeñ, ar skiantoù natur (kalz anvioù pesked hag evned mor a gaver el levr), ar gerdarzh keltiek, ar gerdarzh nann keltiek. NANCE ne arvenne ket bezañ yezhoniour ha D. R. EVANS eo a bledas gant ar c'heveleboù kembraek ha brezhonek.

Strivet 'm eus en dibab da heul da virout hepken an hanc'herioù a c'hallfe talvezout da GEVA¹.

E-kerz ar studienn-mañ e 'm eus merzhet pegen bras diouer a ra dimp hiviziken barregezhioù Goulven Pennaod.

Amañ dindan e roan, da heul pep termen kernevek, va evezhiadennoù ha, pa vez tro, alioù an Dr Ken GEORGE.

---

¹ GEVA., teskanv dibabet betek gouzout evit al levr emañ Gab CHEREL o prientiñ dindan an titl *Geriadur ar Valeantiz*.

balsh, balch. Kordenn voan, a dalv da boell evit steudañ ar rouedoù en dour ; an termen a arouez ivez an ere etre kavell kentañ ur steudad hag ar boue, hemañ amparet gant ur pilerad skorjennoù warnañ ur gitonig. An hevelep durc'hadur ster a weler d'an daou gemeradur : derc'hel an araezioù pesketa en o flas. NANCE a skriv Sz. "head ropes", pezh a

zo forc'hellek hag a ranker en degouezh treiñ diarlenn da gentañ, Br. *kerdin krec'h*. Padal, Sz. *head-rope* zo Br. *ralink krec'h*, Gl. *ralingue de tête* (war ur ouel garrez evel just). Ouzh ur roued ivez e lakaer seurt ralinkoù krec'h ha traoñ, sl. A. BOURLIGUEUX, "Brezhoneg ar mor gant pesketaerien Ar Gelveneg", in *Gwalarn* 165, pp. 306-307 (un evezhiadenn diwar vont : er pennad-mañ eo meneget Br. *tester* "kentañ renkennad lagadennoù ur roued" evel o tont eus Br. *test*. Ha ne c'haller ket goulakaat ouzhpenn se ul levezon a-berzh Gl. *tête* meneget a-us ?) Forzh penaos, "head rope" NANCE zo, pe ur gwir ralink krec'h, eleze unpezh gant ar roued, pe ur gordenn astennet a-hed ar pennoù rouedoù evel ur poell ma vo strobet ar "cottledales" (sl. a-is).

Ne welan *balsh, balch* nag e DGVB nag er geriadurioù saozneg. Hag ur ger a orin keltiek e ve ?

[KG – 01 07 01] *balsh* "small rope". N'ouzon ket an orin. N'emañ ket e *Shorter Oxford English Dictionary*. Ne gav ket din ez eo keltiek, koulskoude. Ar fonologiezh a zo a-enep d'ul liamm gant Kn. *bagh*.

buljowler. (3)¹ Kn. **bulgh-sawla**, tr. gant NANCE Sz. "safe-place notch". A c'hallfe hervezañ arouezañ un ask graet a-zerc'h er plabourzh pe a-zremm e tu diavaez al listenn. Ennañ ez ensoc'hed pav ur stignad (loet enta un nebeut a-us pe en tu all d'ar plabourzh) dezhañ kefridi ur skobank gant un pe lies ruilhenn diabarzh, eleze ar fun a dremene war an kez ruilhenn(où) hep bezañ taravet gant kostezioù ar skobank. Ur rikladur ster zo bet : ar c'herienn o taveiñ da gentañ d'an ask oa aet da c'houde, trefodet dindan levezon ar saozneg, da envel ar stignad end-eeun. Keveleb brezhonek : **boulc'h savete**.

caingen. « I was on Carn Base fishing, and the caingen ran so high that it took off the sight of the top of Chaple Brea from us » (*Remarkable Occurrences*, 1782). A c'hell, liz d'an aozer, daveiñ d'ar fru diwar ur garreg, pe bezañ un anv eus ar fru

---

¹ A-douez ar c'hemeradurioù roet gant NANCE d'ar ger-mañ ne studian nemet an hini lakaet gantañ da drede.

end-eeun, pe c'hoazh aroueziñ uhelder ar gwag. Amsklaer an deveradur, met ul liamm zo marteze gant Kn. *keyn* "kribell, kein, ker", Sz. *ridge*.

Neuze, ha Kn. *caingen* a ve da geveleb dezhañ Br. *kein* + *ken(n)*? Kv. avat Kb. *cainc*, *caing* "skourr, skourrad, korn karv", alies er ster diarneuz (GPC 390), Kb. *ceingen*, *ceincen* "skourr, garenn" (GPC 451), Br. *kenkiz*, en orin : "ti graet gant skourroù" (GMB 548, DGVB 284).

Un evezhiadenn a-zivout "Carn Base" amañ a-us : 1) ul leanv eo, a c'haller enta gwelout ennañ estreget un amprest saoznek, 2) distaget eo gant ur pesketaer kerneveurat eus an 18^t kantved, pezh a ezkael amañ kemeradurioù arnevez (douaroniel, milourel, h.a.) Sz. *base* (Br. *bon*, *diazez*) : kammamzeriañ e vije. Ken diaesterius darbenn ur c'hemeradur adeiladel-mentoniel : "sol, sichenn, diazez" ar bern mein anvet Kn. *carn*, Br. *karn* (GIBR., p. 1391). Neuze, hag ar c'hevatal brezhonek da "Carn Base" ne ve ket kentoc'h *Baz ar C'harn* "an dour bas a zo ouzh troad ar bern reier¹" ?

[KG – 01 07 01] *caingen*. Ar ger-mañ a zo bet kemeret eus ur skrid kozh. D'am soñj e ster a zo "houlenn" ("swell" e saozneg). N'ouzon ket ha keltiek eo. N'eus nemet Kn. *keyn* "kein" + *kenn* "kroc'hen" a deu d'am menoz, hag ar ster n'eo ket sklaer. Kb. *cainc* a zo "skourr" e ster.

carne. Er c'herienn "on good carne" (Kn. *carn*, Kb. *carn*, Br. *karn* "berniad mein"), eleze en ul lec'h darempredet stank gant ar c'hranked. Kavet el leanvioù, klevet a-zivout ar reier hag an uhelennoù roc'hellek, aet eo diarver e-touez ar besketaerion abaoe derou an XX^t kantved.

cobesta, cabester. Rann al lin pesketa etre ar blomenn hag an higenn hag a c'haller kemañ he hirder diouzh an ezhommoù. Kn. *cabester*, Kb. *cebystr*, Br. *kabestr*, Gl. *chevêtre* (< La. *capistrum*).

cock-boat. Kanod ur vag pesketa. Anat eo amañ levezon Sz. "*cockboat* : small ship 's boat [f. obs. *cock*, cf. OF *coque*, Du. *kog*, etym. dub.]" (COD [*Concise Oxford Dictionary*] 227). An kez levezon avat a gemmas ar c'hemeradur rak, hervez NANCE, ne oa ket an un ergeñverenn da Sz. *cock(boat)* ha da Kn. *cok* pa dalve

¹ [GE – 17 08 01] Hollbredenek (ha gallek) eo *bas*, < iLa. *bassus* : Kn. *bās* "shallow", Kb. *bas* aa. "shallow, not deep, fordable ; mean, base, superficial", g. "shallows, shallow water", Br. *bas* "(eus an dour) n'eo ket don, (eus an atil) a zo tanav, a-c'horre", Gl. *bas* aa.& g. "izel, h.a."

hemañ "bag dre lien" diforc'h mat diouzh Kn. *scath* "bag dre roeñv" (Br. *skaf*¹). Hag evit gwir, ar bigi gwazañ a rae hent dre roeñv pe dre bouleñv kentoc'h eget dre ouel. Sl. *scath*.

¹ A-fet gerdarzh, deurus eo ar gerentiez e Gr. *skavfh*, Br. *skaf*, Gl. *esquif* (< It. *schifo*), Sz. *ship*, Al. *Schiff*, termen hemañ o kaout da orin, hervez Wahrig (1968) 3095 : "< ahd. *skif*, got. *skip* < germ. **skipa* ; zu idg. **skei* "schneiden, trennen" ; urspr. "ausgeschnittener, ausgehöhlter Einbaum"". Ar c'heal enta ne oa ket "troc'hañ dour" evel ma lavarer "regiñ mor", met "askañ, kleuziañ kelf ur wezenn d'ober anezhañ ur bilbrennenn".

Nes eo Ie. **skei* da Ie. **(s)ker* (**sqr* e DGVB 302, v° *scarat*) ken dre ar furm, ken dre ar ster, rak Wahrig a laka d'ar wrizienn diwezhañ an hevelep desteriadur evit un darn : "schneiden, springen", a zo en orin krAu. *schern* "redék kuit dillo", Al. *scheren* "touzañ, aotenniñ, bezañ a-bouez, tregasiñ, skampañ". Durc'hadur ster hemañ boutin da veur a yezh, kv. Br. "troc'homp kuit" dindan bluenn Jakez RIOU, Sz. *to sheer off*, Gl. kaozeek *se tailler* ! Ken ma hañval din an daou geal "troc'hañ" ha "loc'hañ" bezañ deouezet mat gant Br. *skaf*.

[GE – 17 08 01] Un adevezhiadennoù :

A. Gr. *skavfh* a dalveze kement ha "nep korf kleuziet", alese ar sterioù : "I lestr douar pe brenn.

I				
1	komm,		laouer,	nev.
I				
	toazeg,		laouer	boazhañ.
I				
	kibell.			
I				
4	c'hwerc'h,		plad	gwalc'her.
I				
5	skopeg.			
I				
	lestr			aberzhoù.
I				
I	kest	evit	ardizhañ	ar vabaned.

II
I
kanod, bark" (Bailly 1755).

B. Deurus ar mellad embannet gant ERNAULT e GMB 601 : "Scaph petite nef C, haut Léon *scaff* gabare, navire non ponté, grand bateau ; *scafat*, sing. *scafadenn* batelée, charge d'un bateau, Roussel, chez Pel., *sqaff* pl. *you* chaland, bateau plat de transport, pl. *you, ou, sqavou, sqeffyen, sqévyen* esquif Gr. ; pet. tréc. *skavat* batelée Rev. celt. IV, 166 ; du lat. *scapha*. M. Loth parle, *M. lat.* 142, d'un « moy. arm. *scaf*, vaisseau de bois fait comme un petit seau, avec manche, pour vider l'eau (*Le Pellet.*) » ; il faudrait : « arm. moderne *scâf* ». Pel. donne cette acception de sa propre autorité, et Gon. dit, v. *skaf*, ne l'avoir jamais entendue. Voir *scop*.

An digammañ-se a gresk va diegi da zarbenn Br. *koked* a-dal da Gl. *annexe* (pa.) dre ma ra diouer dezhañ ar c'hennotadurioù a herregezh (ra vo meulet ar c'heflusker ezvourzh !) hag a resister en deleviadoù ret d'ur vag a zo en arempred brasoc'h hini. Hevelep kealioù a c'hoglevan muioc'h e *skaf*, l. *skefion*. Ent soniadel, kv. *skampañ*, *skañv*, *skarañ* (evit hemañ diwezhañ, sl. DGVB 302) : seurt bigi a rank alies mont afo, da skouer evit sammañ un den kouezhet er mor pe gerc'hat skipaded chomet en aod tra m'eo deuet poent loc'hañ a-raok an tre, h.a.

Diwar vont, setu un arroud amrinek a chom da studiañ e GIBR., p. 2845 : "(Do.p.59) scaff ha lestr à chaing a danger."

Mar bez degemeret Br. *skaf* a-dal da Gl. *annexe* e welfen e Br. *koked* ur c'hevatal da Gl. *prame* (< Ne. *praam*), a vent vihanoc'h, hep kennotadur a dizh nag a vall, en arver er skolioù bageal : "embarcation de service à fond plat, souvent manœuvrée à la godille" (Robert VII 681). N'eo ket ar boaz o lestrañ. Eno emañ ar c'hemm gant Gl. *annexe*.

Pe arver resis reiñ da Br. *tignol* ? Un amprestadenn c'hallek eo : "tillotte ou tillole s.f., petit bateau très-léger, terminé en pointe à ses extrémités, pour pêcher dans les endroits où il y a très-peu d'eau" (Littré 1872), "*tignol*, s.m., dans le Morbihan au XIXe siècle, petit bateau employé pour pêcher à la fouane. On écrit aussi *tignole*" (Marcel LACHIVER, *Dict. du monde rural* 1997), "*tillole* n.f. – 1726, *tillotte*, petite barque utilisée naguère pour la pêche, dans la région d'Arcachon [p.-ê. du prov. *tíhlo*, même rac. que *tillac*]" (Robert IX 306).

cottledale. "A strop fixing the extreme ends of the net to the *balch*" (sl. a-us), e gerioù all : dalc'het e veze ar rouedoù a-steud en dour gant ur gordenn a dremene dre stroboù loet er c'hornioù krec'h anezho. An termen a ve, hervez an aozerion, ur stumm saoznek eus an trefoed *codna-tal*, Kn. *corn-tal*, Sz. "forehead, peak of the brow", Br. "korn tal, beg abrant". Ha ne c'hallfed ket luniañ diwarnañ Br. *talgorn* (kv. *talbenn*, *talgab*) en defe ur roll resis e GEVA ?

"Le cornique *cafât* vase, que M. Loth rapproche du *scâf* de Pel., pourrait venir, comme le gall. *cafn* auge, de la même racine que le moy. br. *caffout*, *cafout* trouver, recevoir, avoir."

C. Deurus ivez ar mellad-mañ eus GPC 387 : "*cafn* [cf. Llad. *scabo* 'crafaf', Gr. *skavfh* 'cafn, celwrn', *skavfo* 'corff llong'] eg. *vat* ; *trough*, *wine-press* ; *conduit* ; *gutter*, *rain-trough* ; *mill-race* ; *sometimes in transferred sense* ; *small primitive boat*, *dug-out*, *canoe*, *ferry-boat*, *cock-boat* ; *sound-board*, *back (of harp)*".

cuplow. Div higenn staget an eil a-us d'eben ouzh al lin. Kn. *coplow*, u. : *copel*, Kb. *cwpl*, Br. *koubl*.

darber. Benvegad arveret da nezañ funioù tri gor, Kn. *darbar*, Kb. *darpar*, Br. *darbar*. Ar c'heñver ster etre Br. *darbariñ* ha *nezañ* ne c'haller ket lakaat anat (sl. hBr. *ampar*, DGVB 62) ha koulskoude e kaver BrT.*reiñ* *darbar* *da*, Gl. *donner du fil à retordre à* (VALL., p. 304).

drethan. Kn. *trethen*, Br. *traezhenn*. Daou eus kemeradurioù ar brezhoneg a adkaver e kerneveg : "tachad traezh e goueled ar mor", "riblennad traezh an nesañ d'an dour".

forkel. Forc'h houarn da zerc'hel letern ur vag, < La. *furca*, kv. Kn. *forgh*, *forghel*, Kb. *fforch*, Br. *forc'h*, *forc'hell*.

gale. Skourroù aozilh a buner start en dro d'ar c'hevell war-benn arzerc'hel o ezen. Marteze Kn. *gwel* "gwalennoù", Br. *gwal(enn)*.

gelvern. Arveret er c'herienn "roaring like gelvern" "trouzal evel an tan hag ar mor (hag an avel)". A hañval bezañ Kn. *gelforn*, kurzhadur eus Kn. *govel-forn*, Kb. *gefail*, *ffwrn*, Br. *govel*, *forn*.

glan. Skleur astreluc'h devoudet gant ar pesked pa gejoint ouzh *Noctiluca scintillans*. An aozerion ne roont kevatal keltiek ebet. Neuze, petra da intent amañ ? Moarvat Kn. " *glān*, *adj.*, clean, clear " (NCED¹ 63), Kb. " *glain* [< Brth. **glanio-* (cf. H. Wydd. *glain* 'gwydr, crisial' < Clt. **glani-*) o'r gwr. *
g
^
h
e
l
-,

¹ R. MORTON NANCE, *A New Cornish-English Dictionary*, St. Ives, Cornwall 1938.

*

g

^

h

l

˘

- 'disgleirio'] eg. ll. *gleiniau, -ion*, a hefyd fel *a. [...] : gem, precious stone [...] ; pure, holy, clear, bright, clean [...]*" (GPC 1399), Br. *glein* "clair, limpide" (VALL., pp. 126, 427).

goran. Sl. *hauen*.

gudrabm. Glizi en dorn diwar hir arver ar c'higennoù en hevelep jestr pe emzalc'h pa reer rouedoù. Kn. *godram*, diwezhatoc'h *gudrabm, goddraben* (BORLASE, *Cornish Vocabulary*, 1769). Kv. Br. *dramm* "torkad ed" ; ar rakger *go-* a ro da intent, hervez an aozerion, emañ ar c'higennoù hogos evel un torkad liammet. Ar brezhoneg a ve *goudramm* pe gentoc'h *gouzramm*.

guskins. Tachadoù mor goudoret, en olwent d'an tir. Kn. *goskes*, Br. *gwasked*.

guthan, guthern. Padell goloet gant ar mor, karreg nes d'ar vol. Kn. *cudhen* (*gudhen* gant kemmadur) < *cuth*, Kb. *cudd*, Br. *kuzh*. Neuze hor be emañ Br. *kuzhenn*.

gwaith, gwayth. Askenad, goude kemmadur, eus *queth*. NANCE a ra dave emañ, evit ar ster, da Gl. *guirlande* : "(1704) Mar. (par anal. de forme). Pièce de bois courbe qui sert de liaison à l'avant, en dedans de l'étrave, et à l'arrière d'un navire" (Robert V 54). Sl. *queth*.

hauen, hawn, hoan. Sz. *haven*. En ur c'herienn meneget gant NANCE diwar BORLASE : "*gora en hean*", tr. « put into the harbour ». Emañ hon eus moarvat ar bonad *-kor-*, hBr. *-cor-* "mettre, placer, jeter" (DGVB 117). Ar verb Br. *korañ*, evel a du 'rall Br. *kuzhenn* emañ a-us, a c'hallfe bezañ korvo da GEVA.

[KG – 01 07 01] N'eo ket *hauen* ur ger keltiek. Evel ma skriv NANCE, ur stumm rannyezhele eo eus ar ger saoznek *haven*. Ar ger skrivet *gora* gant BORLASE

a vez skrivet **gorra** bremañ. Ar gwir zo ganez pa liammez ar ger-se gant ar bonad *kor* e brezhoneg. Ar gerioù **daskorr** ha **hepkorr** a gaver e kerneveg ivez.

killick. Eor ur vag vihan, graet gant ur maen dalc'het en ur stern koad dezhañ “elloù”, “kentrou”. Kn. *culyek*, Br. *kilhog*, *kilheg*.

An kez stern oa e anv *ludras* e parlant ar vro. War a hañval, den n'eo deuet a-benn da zisplegañ deveradur an termen. Da welout gant hBr. *artup*

(*

a

r

l

u

D, sl. DGVB 73, 248), Kb. *luddio*, *arlludd*, *arlluddio*, Br. *luz*, *luziañ* ? Pe martezeañ ur fazi treuzskrivadur evit *ludias (krKb. *lludias*, Kb. *lluddias* "hindrance, obstacle, obstruction, impediment, handicap, encumbrance", GPC 2220) ?

lagas-awel, lagas. Un derou kanevedenn en dremmwel o tiouganañ amzer fall. Br. *lagad*, *avel*.

loo. (1) Anv roet gant kampinoded St-Ives d'ar sklentennig a sikont dindan kouc'h o bag c'hoariell d'he stabilaat. Br. *angell*, Sz. *centre-board*, Gl. *dérive*. *Loo* avat zo Kn. *lew*, Br. *lev*.

Diouzh un tu, krKn. *lew*, *leu*, *lew* (*gorhel*) (OCV¹) ha, diouzh an tu all, *leuuit* (OCV), *lewyth*, *lewyidh* (Kn. *lewyader*, *lewyer*) o deus da ster ketep "gouarnal (baol + lev) ur vag" ha "loman, sturier". Kb. *llywydd*, Br. *leviad*.

mennaz, minnus, minys. Maen garanet, dalc'het en ur strob a veze staget ouzh lost ul lin bac'hioù. Bihanoc'h oa eget an hini a arvered da eoriañ ur vag (sl. **killick**). Marteze diwar Kn. *men-nos*, Kb. *maen*, *nod*, nemet e ve diwar Kn. *munys*, Br. *munud*.

---

¹ *Old Cornish Vocabulary* (British Museum MSS. Cott. Vespasian A. 14). Cornish-Latin Vocabulary, copied from MS of c. 1200, from shorter version of Aelfric's Anglo-Saxon Glossary.

nibbles. Koumoul bihan. A c'hell bezañ ur brizh distagadur eus La. *nebulae*, pe neuze (dre ur prezeg laosk) Kn. *newl*, Kb. *niwl* "morc'hlav, touilhenn, litenn", *niwlach* "koumoul bihan", Br. *nivlenn*, *nivlach*.

poster. Koumoulen arnev. Kn. *poster* "pouez, ponnerder", Br. *pouezder*. (Kv. Br. Ar Gelveneg *ponneraat* ["fallaat"] *a ra an amzer*, GWAL. 163, p. 165.)

queth, quayth. E diabarzh ar vag, pezh koad e stumm ur V stallet a-zremm en diaraog pe/hag en diadreñv da greñvaat ar jontroù etre al listenn hag ar staon pe an aros. Sl. **gwaith.** Kn. *queth* eo ar stumm boazietañ. Hervez an aozerion, hon eus amañ Kn. *queth* "dilhad, gwiad, pilhenn, dabon" (*gweith* gant kemmadur).

raglen. Meni bragoù ledan graet diwar ur gwiad gloan krai (Sz. *fearnought*, Gl. *frise*). Kordennet en dro d'an dargreiz hep tizhout izeloc'h eget an daoulin e vezent douget c'hoazh e derou an 20t kantved e Newlyn ha Mousehole gant ar besketarion evit derc'hel tomm. Kn. *rag*, *len*, Br. *rak*, *lenn* (kv. Kb. *llen*, hBr. ha Br. *lenn*, DGVB 240). Hervez NANCE ha kenl. e tavee ar c'heal "rak, dirak" d'un dilhad koshoc'h a denne muioc'h d'un davanjer eget d'ur bragoù.

rag-line. Lin a zo an dibenn anezhañ "skalfet" e lies neudenn. P'en arverer el lec'hioù karregek e vezer e bihanoc'h arvar d'e welout o terriñ dre rimiadur ouzh ar reier, dichañs a c'hoarvez aliesoc'h gant ul lin unneudenn. An termen, dindan e neuz saoznek, zo evit gwir Kn. *raglyn*, Br. *raklin* despizet amañ "the outer end (*avançon*) of a fishing-line", a hañval bezañ an un tra, eme NANCE (sl. *raklin*, *raklinenn*, GIBR., p. 2674).

raow, row. (3) Kordenn verr dezhi ul lagadenn spiset e pep penn. He stardañ a reer dre ur skoulm gwindask en dro d'ur maen ponner garanet a-benn kefridi (Sz. *strop-stone*). An eil lagadenn a rank neuze degouezhout dik gant eben evit degemer dibenn ur fun pe ur chadenn. Ar stignad a dalve da zerc'hel ar vag a-sav el lec'hioù karregek ma ne c'hell ket loaioù un eor klasel sankañ aes. Kn. *raw* "ere, strob", Br. *rav* "chadenn un denn". Boutin d'an div yezh eo amañ ar c'heal "ur c'hrog en ur walenn".

scandalize. Bihanaat gorread ar ouel vras dre c'houzizañ ar bekern ha serzhañ ar gwibl war un dro. Aet da dermen hollek e saozneg ar mor, eo sellet evel rannyezh kernevek gant Joseph WRIGHT, *English Dialect Dictionary*, 1898-1905. Setu ar gerdarzh hervez K. SISAM : hNv. *skammt*, *skamt* "berr" > *scantle* (sl.

amañ a-is) > Sz. dispredet *scantilize* (verb) "berraat, digreskiñ", linkret e nSz. *scandalize*.

En un ampoent e soñjen en ur gerentiezhañ son (ha ster ivez dre "enkañ, lakaat diaes") gant BrW. 'standilhein', tr. « embarrasser » (VALL.SUP., p. 62). Diaes derc'hel d'ar c'houlakadenn avat, rak mar c'hoarvez da Br. *sp-* mont da BrW. *sk-*, ne c'hell ket *st-* bezañ un dedroad eus *sk-* war a hañval. Se lavaret, ha studiet eo bet *standilhiñ* ?

scantle. Barrennig koad a dalv da reiñ d'ar mailhoù ur vent reoliek pa oberier ur roued ("ar voul" er Gelveneg hervez Bourligueux). Kn. *scantlyn* < krSz. *scantillon* < SzGl. *escauntillon* < hGl. *escantillon* (> Gl. *échantillon*), "diwar ur rizehenn *exchandillon* < iLa. *scandiculum < *scandere* "pignat, krapañ" ha dezhi ar ster "skeul", alese "jaoj, muzul" (Robert III 731).

scath. Kerneveg henstuzek o talvoud kement ha "bag dre roeñv", kv. pe Iw. & Ab. *sgoth*, *scoth*, pe < hSz. *scegth* < hNv. *skeith*, kv. ivez Br. *skaf*, Kb. *ysgraff* < La. *scapha*. Ar ger n'eo mui anavezet nemet en un nebeut leanvioù, da skouer Porthscathow, Le Scathe, Carn Scath, Polskatha. Sl. *cock-boat*.

spannell, spinnell, sponnel. Gorread dour sioul en un tu d'ur garreg ragenep d'an hini ma teu ar mare. Kn. *spavnell*, diwar *spaven* "kalmijenn, tavadenn", Br. *span*. Alese e c'hallfemp kinnig da aroueziñ un ergeñverenn ken resis Br. *spanenn* (kv. *guthan*) kentoc'h eget *spanell* pe *spanaenn*, *spanadenn* (VALL., p. 5) dezho durc'hadurioù ster disheñvel un tamm. (Kv. Br. Sun *sko*, LLMM. 20, p. 40).

streets. Plenk a ya d'ober al leur e kludenn ur vag. Kn. *stras* (aes da linkrañ e 'streets', e kornioù 'zo e 'strates') "tachad izel, loseo", Kb. *ystrad* "lec'h plat", Br. *strad*, tr. gant NANCE Sz. *bilge*. E zamgevatal gallek zo *sentine*.

Gwelomp kemeradurioù an daou ziwezhañ-mañ :

a) Sz. *bilge* "e foñs ul lestr, ar rann eus ar c'houc'h a zo hogos a-zremm, en diavaez pe en diabarzh ; al loustoni o poullañ enni ; kof ur varrikenn ; (luc'hach) flugez, bidennoù" (COD) ;

b) Gl. *sentine* "rann izelañ ul lestr ; poull an teil" (Larousse).

Padal (sl. KIS-373, La-09, pp. 227-243, 230-236 pergen), Br. *strad* zo ivez roet da gevatal da Sz. *hold* (linkradur eus *hole* "toull"), Gl. *cale* (de navire). Ken ma welan pevar zermen brezhonek nes pe nesoc'h o ster :

goueled, strad, kal, loseo a ve mat, en ur geriadur kalvezel evel GEVA, stabilaat (pezh nad eo ket kement ha sonnañ) an durc'hadurioù anezho a spurmanter gant GReg. ha VALL. Setu an dasparzh a ginnigan hervez ar c'healioù hag an derezioù e kont, en ur lezel a-gostez kemeradurioù laosk L'Arm- (*stratt* a vesk "solide d'un navire" ha "tillac") pe PELletier (M. ROUSSEL eo, evit ur wech, a lavar un dra a glot dikoc'h ouzh an ergeñverenn) :

Gl. *fond* de la mer, d'un fleuve, Br. *goueled* zo gwell eget *strad*. Da skouer, en ur prezeg spis : "Dre ur si adeiladiñ en he strad eo aet ar vag d'ar goueled."

Gl. *cale* de navire, Br. *strad* (VALL., p. 91 ; La-09, p. 234 ; GEHE., p. 722-b).

Gl. *fond de cale*, Br. *goueled ar strad* (VALL., p. 91).

Gl. *cale* (rampe de quai, bassin dans un quai), Br. *kal* (NDBF., p. 413 ; La-09, p. 235).

Gl. *sentine*, Br. *loseo*, Sz. *bilge-channel* (in bottom of boat), hemañ diwezhañ tr. « lousse, lousseau, loussec, lousset » (Harrap I 105).

Hag ar skrivad *losev* ne vo ket ret abred pe ziwezhat en abeg da l. : *losevioù* ? A-zivout Gl. *loussec* e lenner e Furetière, *Dictionnaire universel*, 1690 : "OSSEC subst. masc. Terme de Marine. C'est le receptacle de la sentine ou bas de la pompe où se reçoivent toutes les eaux du vaisseau. Quelques-uns appellent *ossec* tout ce qui compose le mouvement & l'effet de la pompe. Ce mot vient par corruption de *au sec* ; car c'est en effet ce qui sert à mettre le navire *au sec*. On le dit aussi sur les rivieres de l'endroit où s'amassent les eaux du bateau qu'on vuide avec l'Escope." Gl. *lousseau* a gaver e Littré : "Mar., petit réservoir pratiqué pour recevoir l'eau dans le fond des embarcations qui n'ont point de pompe. On dit aussi ousseau."

tilt. Lien gouel start ha kivijet a dalv da c'holeiñ hanterenn diaraok ar vag evit goudoriñ ar besketaerion diouzh kost, prest da deurel o roued pa vez un taolad pesked o tostaat, krSz. *tilt*, Br. *telt*. Ar verb Kn. *tyldye* a revez a-zivout arc'h Noe e c'hoariva ar Grennamzer : *Origo Mundi* 1703. Br. *teltañ*.

Evel stagadenn en e c'heriaoueg e ro NANCE termenoù all tennet eus leanvioù, eus c'hoariva kernevek ar Grennamzer, eus OCV ha gerioù o toareañ arvezioù an aod, h.a.

awel. Dezhañ ar c'hemeradur "hin" ivez. *Awel vas, awel dek* "amzer gaer" ; *hager awel* "amzer fall, korventenn" (evit *hager* sl. hBr. *acer*, DGVB 52).

brenniat, brennyas (OCV). Eil mestrou, eil kabiten savlec'hiet e bronnoù ar vag, eleze en diaraog, da zitourin an endro d'ar sturier. Br. *brenniad*. (Sl. hBr. *bronn* ha *bronnou* e DGVB 90 hag evit ar ster, GWAL. 165, p. 310 : "An den a-raok".)

capel. Fun. Br. *chabl* (v° NAVIRE e GReg.) < iLa. *capulum*.

flurrag (OCV). Diaraog ar vag. *Flur* "leur, gorre, pont" ha *rag*.

gorhel, l. : **gorholyon**. Lestr. Br. *kouc'hell* (kv. *kouc'henn* "kement seurt bag vihan 'zo" e Da-63, p. 25, "embarcation" e DGYA B-3, p. 29 ; *kouc'hell* e JEDO I, p. 14).